

Comisiynydd y
Gymraeg
Welsh Language
Commissioner

Cynllun Iaith Gymraeg Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol – Ymateb Comisiynydd y Gymraeg i Adroddiad Monitro Blynyddol 2012-14

Comisiynydd y
Gymraeg
Welsh Language
Commissioner

1	Gwybodaeth Sylfaenol	1
2	Datganiad Safonol	1
	2.2 Adroddiadau Monitro Blynyddol	2
3	Sylwadau ar berfformiad	2
4	Crynodeb	3

1 Gwybodaeth Sylfaenol

Gwybodaeth Sylfaenol	Sylw pellach	
Dyddiad Cymeradwyo Cynllun Iaith Gymraeg y Comisiwn Gwasanaethau Cyfreithiol	08/06/2009	
Uwch Swyddog cyfrifol am weithredu'r Cynllun Iaith Gymraeg	Paul Davies Cyfarwyddwr Rhanbarthol	
Dyddiad disgwyl derbyn Adroddiad Monitro Blynyddol	18/07/2014	Derbyniwyd yr adroddiad ar 11/07/14

2 Datganiad Safonol

- 2.1 Prif nod Comisiynydd y Gymraeg (y Comisiynydd) yw hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg. Gwneir hyn drwy ddwyn sylw at y ffaith bod statws swyddogol i'r Gymraeg yng Nghymru a thrwy osod safonau ar sefydliadau. Bydd hyn, yn ei dro, yn arwain at sefydlu hawliau i siaradwyr Cymraeg.
- 2.1.1 Mae dwy egwyddor yn sail i waith y Comisiynydd:
- Ni ddylid trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yng Nghymru
 - Dylai personau yng Nghymru allu byw eu bywydau drwy gyfrwng y Gymraeg os ydynt yn dymuno gwneud hynny.
- 2.1.2 Dros amser, fe fydd pwerau newydd i osod a gorfodi safonau ar sefydliadau yn dod i rym trwy is-ddeddfwriaeth. Hyd nes y bydd hynny'n digwydd bydd y Comisiynydd yn parhau i arolygu cynlluniau iaith statudol trwy bwerau y mae wedi eu hetifeddu o dan Ddeddf yr Iaith Gymraeg 1993.
- 2.1.3 Caiff Comisiynydd y Gymraeg ymchwilio i fethiant i weithredu cynllun iaith, honiadau o ymyrraeth â rhyddid unigolion i ddefnyddio'r Gymraeg yng Nghymru ac, yn y dyfodol, i gwynion ynghylch methiant sefydliadau i gydymffurfio â safonau.
- 2.1.4 Bydd modd i Gomisiynydd y Gymraeg reoleiddio sefydliadau'n gadarn a chyson drwy safonau, a chaiff benderfynu gosod cosb sifil ar sefydliad os na fydd yn cydymffurfio â gofyniad perthnasol.

2.2 Adroddiadau Monitro Blynyddol

- 2.2.1 Ceir ymrwymiad mewn Cynlluniau Iaith i baratoi a chyflwyno adroddiad monitro yn flynyddol. I bob pwrpas, hunan asesiad yw Adroddiad Monitro Blynyddol. Wrth ymateb iddynt, bydd Comisiynydd y Gymraeg yn disgwyl i sefydliadau dystio eu bod yn cydymffurfio â'u cynlluniau iaith.
- 2.2.2 Yng nghyswllt Cynlluniau Iaith, arfer y Comisiynydd fydd dwyn sylw at risgiau a dylanwadu ar berfformiad gyda golwg ar osgoi methiant.
- 2.2.3 Cyhoeddir pob ymateb i adroddiad monitro blynyddol gyda golwg ar sicrhau tryloywder a mynediad rhwydd at wybodaeth ar berfformiad.

3 Sylwadau ar berfformiad

Sylwadau ar berfformiad		Gofynion gweithredu
Polisiau a rhaglenni newydd	Mae'r adroddiad monitro ar gyfer 2012-13 yn nodi problemau gyda cyhoeddi ffurflenni'n ddwyieithog ar yr un pryd â'r ffurflenni Saesneg. Nid oes cyfeiriad tuag at hyn yn yr adroddiad monitro ar gyfer 2013-14.	Cadarnhewch os yw'r problemau yma'n parhau. Os ydynt, cadarnhewch beth yw'r rhesymau dros y problemau.
Gwefannau a Rhynggrwyd	Fe nodwn fod cynnwys eich gwefan wedi symud i wefan Justice.gov.uk gyda bwriad pellach i symud i wefan gov.uk. Mae'n bwysig sicrhau yn ystod cyfnod o newidiadau bod cynnwys y wefan yn parhau i gydymffurfio ag ymrwymadau'r cynllun iaith.	
Prif-ffrydio'r Gymraeg	Fe nodwn hefyd y bydd y cyfrifoldeb am y cynllun iaith yn trosglwyddo i'r tîm Llywodraethu Canolog.	Gofynnwn i chi gyflwyno tystiolaeth yn yr adroddiad monitro nesaf yn cadarnhau sut mae'r newid yma wedi rhoi mwy o gyfle i ystyried gofynion yn ymwneud â'r Gymraeg ynghynt, wrth gynllunio a gweithredu polisiau a phrosiectau newydd.

4 Crynodeb

Gwybodaeth bellach ofynnol	<p>Cadarnhewch os yw'r problemau gyda cyhoeddi ffurflenni'n ddwyieithog ar yr un pryd â'r ffurflenni Saesneg yn parhau. Os ydynt, cadarnhewch beth yw'r rhesymau dros y problemau yma.</p> <p>Cyflwyno tystiolaeth yn cadarnhau sut mae'r newid yn y cyfrifoldeb am y cynllun iaith wedi rhoi mwy o gyfle i ystyried gofynion yn ymwneud â'r Gymraeg ynghynt, wrth gynllunio a gweithredu polisiau a phrosiectau newydd.</p>	<p>O fewn 20 diwrnod gwaith</p> <p>Adroddiad monitro nesaf</p>
----------------------------	--	--